

Het vak muziek op Het Erasmus ISK Almelo

door Henk Muileman, voorjaar 2020.

Visie

Het vak muziek staat in dienst van het algemene doel van onze ISK. En dat is het verwerven van de Nederlandse taal en het kennismaken met de westerse cultuur opdat de leerlingen voldoende zijn toegerust om door te stromen naar een vervolgopleiding.

Wie een vreemde taal leert, heeft er (in ieder geval in het begin) baat bij om dat regelmatig zingend doen, zo blijkt uit een onderzoek van Edinburgse wetenschappers. Proefpersonen die Hongaarse zinnen moesten nazingen, onthielden de woorden beter en langduriger dan proefpersonen die die zinnen moesten nazeggen.

Zingen gaat meestal langzamer dan spreken. Als je woorden langzamer uitspreekt, is er meer tijd om stil te staan bij de afzonderlijke klanken waaruit ze zijn opgebouwd. Door zinnen met simpele structuren een ritme en duidelijke intonatie mee te geven, blijven ze langer hangen in je hoofd. Af en toe kun je de zinnen misschien zelfs gebruiken in een gewone gespreksituatie.

Inhoudelijk profiel

In de muzikles wordt dan ook overwegend gebruik gemaakt van het Nederlandstalig liedrepertoire. De liedkeuze sluit aan bij de taalvaardigheid van de leerlingen, de seizoenen, bij de religieuze en wereldlijke feestdagen en bij de actualiteit.

Daarnaast wordt tijdens de muzikles aandacht besteed aan de eigen taal en cultuur van de leerlingen. Zij krijgen de gelegenheid om in de les door middel van muziek, zang en dans hieraan uiting te geven. Het Erasmus is een school voor openbaar onderwijs. Dit betekent dat in de school verdraagzaamheid een kernwaarde is. Respect voor de overtuiging en opvattingen van anderen is vanzelfsprekend en ook voorwaarde voor het goed kunnen functioneren in een maatschappij met een grote diversiteit op cultureel, religieus en politiek gebied.

We gebruiken geen muziek methode.

Het vak muziek wordt op dit moment gegeven in de beginnersklassen.

B-klas: 2 uur per week. Beginniveau Leerlingen die de Nederlandse taal nog niet of nauwelijks beheersen. Het leren van de algemene dagelijkse Nederlandse taal staat centraal.

Leeftijd: 12 t/m 18 jaar

M1 klas: 1 uur per week. Middenniveau Leerlingen die de Nederlandse taal al meer beheersen. Ze kunnen al korte teksten begrijpen, zinnen schrijven en zich mondeling enigszins uitdrukken. Deze leerlingen stromen op termijn door naar het MBO of VAVO.

Leeftijd: 15 t/m 18 jaar.

M2 klas: 1 uur per week. Middenniveau Leerlingen die de Nederlandse taal al meer beheersen. Ze kunnen al korte teksten begrijpen, zinnen schrijven en zich mondeling enigszins uitdrukken. Deze leerlingen stromen op termijn door naar het regulier voortgezet onderwijs.

Leeftijd: 12 t/m 15 jaar.

Werkvormen en differentiatie binnen de les

1 Zingen

Het aanleren van liedjes gebeurt tijdens de muziekles klassikaal, door voorzingen - nazingen. Er wordt veel aandacht besteed aan het lezen van woorden en begrippen, en het oefenen van de betekenis en de uitspraak. We zingen zowel klassikaal als in groepjes.

2 Luisteren

Met behulp van luisteropdrachten, spelvormen, musiceervormen en/of bewegingsactiviteiten luisteren de leerlingen actief en geconcentreerd naar muziek, waarbij zij hun waarnemingen met beweging, taal of tekens uiten. Een en ander vindt klassikaal plaats en wordt door de leerlingen individueel of in kleine groepjes uitgewerkt.

3 Spelen

De leerlingen maken actief kennis met djembé, trom en andere slaginstrumenten. De liedjes worden door de leerlingen ritmisch begeleid. De leerlingen krijgen gelegenheid om de krar, de gitaar, de blokfluit en het keyboard uit te proberen.

Samenwerking met andere vakken

Er is samenwerking met andere collega's/vakken in projectvorm.

Twee keer per jaar (november en april) vindt op onze school "Almelo zingt Nederlands" plaats. De Internationale Schakelklas van Het Erasmus en het Taalpunt Almelo organiseren dit voor alle leerlingen van het ISK en voor anderstaligen uit heel Almelo met hun taalcoaches. Tijdens de mentorlessen en tijdens de muzieklessen worden de liedjes geoefend.

Eenmaal per jaar organiseren we "ERASMIX". Dit is een open podium voor de leerlingen van het ISK. Er wordt opgetreden met zang, muziek en dans. Eenmaal per jaar is er voor de leerlingen van de ISK een workshop dag bij Studio15. Op deze dag nemen de leerlingen deel aan workshops met muziek, drama en/of dans.

Materialen

Het muziekklokaal is uitgerust met een digibord, dat is aangesloten op een geluidsinstallatie. De geluidsinstallatie is mobiel, de Nowsonic Roadtrip 508. Zij bestaat uit een versterker met 2 luidsprekers plus statieven, 2 microfoons plus statieven en de bijbehorende kabels.

We beschikken over een aantal keyboards, akoestische gitaren, een elektrische gitaar plus versterker, heel veel blokfluiten, een drumstel, 3 snaredrums, 20 sets drumsticks, 10 djembés, een krar, en heel veel kleine slagwerkinstrumenten.

Veel van deze instrumenten zijn aan de ISK geschonken, na een oproep op Facebook.

Het lessenpakket

Het lessenpakket bestaat uit een map met Lesbladen, een map Liedjes en een map Documenten.

1. Lesbladen

In deze map staan lesbladen met luisteropdrachten, maar ook uitgewerkte lessen, enzovoort.

2. Liedjes

Zoals eerder gezegd sluit de liedkeuze aan bij de taalvaardigheid van de leerlingen, bij de seizoenen, bij de religieuze en wereldlijke feestdagen en bij de actualiteit. Om de woorden en zinnen van de liedjes in te slijpen is het belangrijk veel te herhalen, kort na elkaar maar ook verspreid over het jaar.

Liedjes die we zingen met de beginnersniveau leerlingen, die nog weinig Nederlands kunnen spreken, zijn bijvoorbeeld:

- Ik zie de zon
- Er brandt een vuur
- Hoofd, schouders, knie en teen

Dit zijn korte vrolijke liedjes, met herkenbare begrippen en woorden, en goede mogelijkheden voor interactie en beweging.

Voor de middenniveau leerlingen, die de Nederlandse taal al wat meer beheersen, zijn er liedjes met refreinen en coupletten. De liedjes zijn te vinden op YouTube, vaak met de gezongen tekst in beeld. De inhoud en betekenis van de tekst maken we duidelijk via gesprek, lesbladen, rollenspel, klassengesprek enzovoort. De eerste uitdaging wordt steeds het meezingen van de refreinen, de coupletten komen later.

Liedjes die hiervoor gebruikt worden zijn bijvoorbeeld:

- Zing, vecht huil, bid, lach, werk en bewonder
- Samen met U onder een paraplu
- Zwart wit

Bij de keuze van de liedjes is er uiteraard ook inbreng van de leerlingen. Zo kwamen op ons liedrepertoire bijvoorbeeld terecht:

- Mag ik dan bij jou?
- Als het avond is
- Het is goed

Twee liedjes hebben een Arabische melodie. Ik heb de liedjes een Nederlandse tekst gegeven.

- Waar ben ik?
- Yamama Beida

3. Documenten

In de map Documenten staat informatie over allerlei onderwerpen:

- de ISK djembé workshop
- het project “De krar”
- het stappenplan Gitaarstabs leren lezen
- het project “Almelo zingt Nederlands”.
- ERASMIX